

Hüseyin Aydın

METAFİZİKÇİ OLARAK NIETZSCHE

METAFİZİKÇİ OLARAK NIETZSCHE

Hüseyin Aydın

“dün”den öğrendiklerini
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

felsefe | dünbugün
yarın

© 2020, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 126
Felsefe: 10

ISBN 978-625-7760-26-3
Sertifika No: 18188

Kitabın ilk baskısı: Bursa, 2006
DBY Yayınları'nda
Gözden Geçirilmiş İlaveli Son Baskı: İstanbul, 2020

Yazar:
Hüseyin Aydın

Yayın Yönetmeni:
İrfan Güngörür

Dizi Editörü:
Nuh Muaz Kapan

Kitap Editörü:
Sema Cevirci

Kapak/Mizanpaj:
DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Mikyas Basım Yayın Matbaacılık
(Sertifika No: 35532)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Aydın, Hüseyin

Metafizikçi Olarak Nietzsche
/ Hüseyin Aydın

İstanbul: DBY Yayınları, 2020.

170 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 126) ___ Dizin var

ISBN 978-625-7760-26-3

1- Felsefe 2- Metafizik 3- Nietzsche

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr
Tel.: +90 212 526 98 06

İçindekiler

Kısaltmalar	5
Takdim	11
İkinci Baskıya Önsöz	13
Önsöz	17
Giriş	21
1. Nietzsche'nin İklimine Giriş.....	21
2. Nietzsche'nin Hayatı.....	33
3. Nietzsche'nin Eseri ve Hayatı Üzerine Kronolojik Bir Kuşbakışı.....	38

BİRİNCİ BÖLÜM

NIETZSCHE'DE ONTOLOJİ

1. Genel Olarak Ontoloji.....	43
2. Nietzsche'ye Göre Evrenin Genel Karakteri.....	45
A. Varlık (Sein) ve Var-Olan (Seiende)	47
1. Varlığın ve Var-Olanın İnkârı.....	47

2. Felsefe ve Bilimlerin Varlık Kavramının Doğuşuna Neden Olmaları.....	51
3. Düşünme'nin Pseudo Bir Fenomen Oluşu	52
4. Süje'nin Ontik Bir Unsur Olarak İmkânsızlığı	55
5. Nesne Nedir?	57
6. Değer Koyma = Yaratma	59
7. Yaratmanın Perspektifi.....	62
8. Organik - Olan.....	65
9. Geist.....	67
B. Oluş (Werden)	71
1. Çıkış Noktası Olarak Herakleitos.....	71
2. Oluşa Bakış Tavrı: Dionysos.....	72
3. Oluşun Kaynağı: Kutupluluk	74
4. Oluşun Suçsuzluğu.....	75
5. Oyun	77
6. Amacın Yokluğu.....	77
7. Nedenselliğin Yokluğuna Karşın Kanunluluk ve Düzen.....	78
8. Nedenselliğin Yokluğu	81
9. Zamanı Tersine Çevirme	86
10. Davranışın Kaynağı Olarak Güç Kütleleri (Quantları).....	89
11. Zaman ve Mekânın İnkâr Edilmesi	92

İKİNCİ BÖLÜM NIETZSCHE'DE METAFİZİK

Genel Bir Bakış	99
A. Geleneksel Metafizik veya Platonizm	105
1. Platon'u Eleştiri.....	105
2. "Hakiki Dünya" İnancının Psikolojik Nedenleri.....	107
3. Hakiki Dünya İnancının Bilgisel Nedenleri.....	112

4. Hakiki Dünya İçin Değer İhtiyacından Gelen Nedenler ..	117
5. Hakiki Dünyaya Götüren Bir Neden Olarak Tarihsizlik...	118

B. Hakikatin İnkârı

1. Güven Duygusunun Hakikat Duygusu Olarak Ortaya Çıkışı.....	121
2. Yanlışın Hakikatin Yerine Konması.....	124
3. Yanlışın (Hakikatin) Ölçüsü: Güç - Arttırma.....	127
4. Hakikatin Yaratılması.....	129

C. Güç İstemi (= Wille zur Macht)

1. Müzik - Mitos	133
2. Ana-Bir (Ur-Eins).....	138
3. Güç-İstemi (Wille zur Macht)	145

Sonuç

Bibliyografya

Dizin.....

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

Takdim

Felsefe tarihinde hemen herkesin mutlaka bildiği ve en azından bir kitabını dahi olsa okuduğu veya hakkında yazılmış eserlere alaka gösterdiği filozoflar vardır. Bu durum bazen olumlu yönde bazen de olumsuz yönde etkilere sebep olsa da bazı isimler üzerindeki teveccüh, ilginin ileri düzeylere taşınması için bir başlangıç olarak da görülebilir. Filozofların içerisinde bu konuda ön plana çıkanlardan biri de Alman filozof Friedrich Nietzsche'dir.

Nietzsche felsefeye yaklaşımdaki aykırı duruşu ve tam tabiriyle putları yıkmaya dayalı çabasıyla kendisinden önce ve sonra gelen filozoflardan farklı bir yöne sahiptir. Felsefenin kendisinden sonraki tarihinde hemen her filozofun mutlaka atıfta bulunduğu Nietzsche, görüşlerinin kavranmasının kolay olmaması ve etkisinin derinliği sebebiyle günümüze değin felsefe alanında uğraşmakta olan herkesin zikretmeden geçemediği bir isimdir.

Felsefe alanında çalışmalar yaparken bir filozofun metinlerini kendi dilinde okuyup anlayabilmek önemlidir. Bilgiye

ulaşımın kolay olduğu günümüzde artık her dilden her dile çevrilmiş metinlere ulaşmamız mümkün. Veya birden çok farklı yorumuyla karşılaştırarak da okumalar yapabiliyoruz. Bu imkânın olmadığı bir dönemde yapılmış çalışmalar sahip olduğu dezavantajlarla birlikte kıymetli çalışmalardır.

Hüseyin Aydın'ın *Metafizikçi Olarak Nietzsche* adlı çalışması da kaynaklara ulaşmanın zor olduğu bir dönemde kendi emekleriyle ortaya koyduğu önemli bir eserdir. Yazıldığı dönem içerisinde düşündüğümüzde, Türkiye'de felsefe çalışmalarının seyri gözlemlenmesi için de ayrıca bir ehemmiyete sahiptir. Yazarın metnini yayına hazırlarken orijinalliğini bozmamaya özen gösterdik. Eserin içindeki isimlendirmeler ve filozofa dair eserlerin isimlerinin tamamı yazarın kendi yazdığı şekilde bırakılmıştır. İsteğimiz 36 yıl önce hazırlanmış bu çalışma ile günümüz çalışmalarını mukayese etme imkânını sunarak Türkiye'de felsefe alanındaki eserlerin gelişiminin kavranmasına bir imkân sunmaktadır.

Metafizikçi Olarak Nietzsche, Nietzsche üzerine hazırlanan dönemde büyük iltifat toplayan bir eserdir. Biz de bu eseri yayınladığımız için ayrıca mutluyuz. Ümidimiz bu alana ilgi ve alaka duyan herkesin faydalanabileceği bir eser olmasıdır.

Nuh Muaz Kapan
Bursa, 2020

İkinci Baskıya Önsöz

Genel bir perspektif içerisinde ifade edildiğinde günümüz felsefesinin büyük bir bölümünde Nietzsche'nin felsefesinin belirgin bir etkiye sahip olduğunu söylemek abartılı olmayacaktır. Nietzsche'nin, oluş ve yaşamın her türlü teorileştirmeye direnen veçhesine yapmış olduğu vurgu, Sokrates'ten kendi zamanına kadarki felsefelerin, Sokratik rasyonalizmin etkisi altında yaşam-oluş karşıtı bir karakter arz ettikleri şeklindeki tespitlerinin, günümüz felsefelerinin varoluşu ön plana çıkaran metafizik karşıtı karakteristikleri için gerçek bir arka plan oluşturduğunu ifade etmek mümkündür.

Bu açıdan bakıldığında, Dilthey'in yaşam felsefesinden, Husserl'in fenomenolojisine, Heidegger'in Varlık'a ilişkin fenomenolojik analizlerine ve Gadamer'in felsefi hermenötikine; varoluşçu felsefelerden, Deleuze ve Guattari'nin arzu felsefelerine, insanın dil ve kültüre ait yapılarca inşa edildiğini iddia eden ve anti-hümanist veçhesiyle ön plana çıkan yapısalcılıktan, yapısalcılığın anti-hümanist tavrını benimsemekle birlikte, gerçekliğin temsil edilemez karakterine yapmış ol-

duğu vurgu nedeniyle yapı fikrinin de ciddi bir eleştirisinin yapıldığı post-yapısalcı ve postmodern felsefelere, Foucault'nun bilgi-iktidar ilişkisi bağlamında yapmış olduğu arkeolojik ve jeneolojik analizlere ve nihayet Derrida'nın deconstruction'una (yapısöküm felsefesi) kadar hemen hemen tüm felsefelerde Nietzsche'nin belirleyici bir etkisi olmuştur.

Metafizikle kıyasıya mücadele içerisinde olmuş Nietzsche'nin, bir metafizikçi olarak ele alınıp incelenmesi, her ne kadar çelişki gibi görünse de, onun, yaşamı onaylayan ve güçlendiren felsefelere ve değer yaratma etkinliklerine duymuş olduğu sempati dikkate alınıp değerlendirildiğinde, Nietzsche'nin asıl vurgusunun, bizatihi metafiziğin değil, oluşu ve yaşamı yadsıyan belli bir metafizik anlayışın (Batı metafiziği) ve bu anlayışa bağlı olarak geliştirilen ahlâkın (Hıristiyan/köle ahlâkı) eleştirisi olduğu açıktır.

Felsefeyi bir kavram ve değer yaratma eylemi olarak gören, yaratılan kavram ve değerlerin ise sağlıklı bir kültür, yaşam ve oluşa sağlamış olduğu katkı ölçüsünde değerli olabileceğini düşünen Nietzsche için, mutlak referans sistemlerinin çöküşünün akabinde tecrübe edilen nihilizm tecrübesi bağlamında olması gereken yaşama ve düşünme biçimi de, herkesin bireysel olarak estetik bir yaratma içerisinde varoluşlarını sevk ve idare etmesinden başka bir şey değildir. Nietzsche'nin bir değer yaratıcısı olarak Sokrates'i değil, Sokratik rasyonalizmi; ilk ve tek Hıristiyan olarak nitelendirdiği Hz. İsa'yı değil Hıristiyanlığı eleştirmesi de, değer yaratmaktan ziyade sürüce bir değerlendirme mantığına tabi olanların eleştirisi anlamında söz konusu tutumun bir sonucu olarak görülebilir. Bu hususun, gerek Nietzsche'nin kendi çalışmalarının gerekse bu ça-

lışmanın anlaşılmasında gözden irak tutulmaması, kanaatimizce oldukça büyük bir önem arz etmektedir.

Kasım Küçükalp
Bursa, 2020

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

Önsöz

İslam imanının en büyük temsilcilerinden ve İslam Kelam ve Tasavvufunun kurucularından olan Muhasibi üzerinde yapmış olduğumuz doktora çalışmasından sonra, modern ateizmin en popüler simalarından Nietzsche üzerinde böyle bir çalışma yapmam bazı okuyucularımı şaşırtabilir. Üstelik hiç eleştiri yöneltmeksizin Nietzsche'nin düşüncelerinin tasvir edilmesi de yadırganabilir. Bu çalışmanın İlahiyat Fakültesi çatısı altında yapılması da eleştirilebilir.

Önce şunu belirtmek isterim ki, İslam, kendi bilgi kadrosu içinde varlığın bilgisini insana hazır olarak vermemiştir. Böyle bir iddiası da yoktur. Hatta varlıkla hesaplaşmayı, insana bir görev olarak vermiştir. Varlık nedenini aynı anlayış ve espride bulan İlahiyat Fakültesi de her türlü görüşü kendi bünyesi içinde araştırıp, şu veya bu anlamda pay almak, önde gelen amacdır.

Diğer yönden günümüz teolojisinin, ateist düşünceler ile hesaplaşmayı, onların dayandığı temeller üzerinde kabullen-

mesi bir zorunluluktur. Bunun için de önce onların objektif tasvirine ulaşması gerekir. Ekstrem bir ateist olan Nietzsche'nin felsefesini konu edinmemiz, bu amaca dayanmaktadır. Ayrıca Nietzsche üzerine olan bu çalışmamız, ülkemizde ve Türkçe'de Nietzsche üzerine yapılan çalışmaların yetersizliği sebebiyle de değildir. Bununla birlikte Nietzsche felsefesinin metafizik yönünün tasviri henüz ülkemizde eksiktir. Biz ilk başta bu eksikliğin giderilmesine bir katkıda bulunmayı düşündük.

Bu çalışmamızda okuyucumuzun karşısına yüz akı ile çıktığımı savunamam. Bu da Nietzsche felsefesinin tasvir gücünden ve kendime bağlı nedenlerden ileri gelir.

Anlatımda önemli gördüğümüz hususların tekrarından öneminden dolayı - çekinmedik. Dil yönünden yaşayan Türkçe'ye bağlı kaldık. Yalnız "hakikat" ve "hakiki" gibi sözcük ve terimleri özellikle koruduk. Çünkü bu sözcükler metafizik bir anlamı, hem de Nietzsche'nin kastettiği bir dünyayı dile getirip nitelendiriyorlar. Oysa Türkçemizdeki 'doğru' ve 'doğruluk' sözcükleri, mantık ve bilgi teorisi çerçevesi içinde bir anlamı dile getirirler.

Tez konumuzu seçerken yerinde tavsiyeleri ile bize yol gösteren Prof. Dr. Mübahat Küyel'e, tezimin mahiyetinden gelen zorunluluk nedeniyle çalışmalarımı bir süre Almanya'da yürütmem için gerekli iznin verilmesi ve benzer konulardaki yardımları dolayısıyla Prof. Dr. Necati Öner'e şükran borçluyum.

Frankfurt Goethe Üniversitesi Felsefe Fakültesi profesörlerinden N. Altwicker'e, oradaki çalışmalarımda lütfettiği

yardımları için teşekkür etmek isterim. Aynı üniversitenin Şarkiyat bölümü direktörü Prof. Dr. R. Sellheim'a, esirgemediği her türlü yardımı, özellikle rahat çalışabilmem için bölüm kitaplığının anahtarını vermesi dolayısıyla şükranlarımı arz ederim. Bu değerli her iki ilim adamı Altwicker ve Sellheim'ın tavsiye ve teziyeleri ile Goethe Üniversitesi'nin tahsis etmiş olduğu bir yıllık burs olmasa idi, bu çalışmamdaki eksiklikler daha büyük olurdu. Üniversiteye ve bu vesile ile kendilerine tekrar teşekkürü bir borç bilirim.

Hüseyin Aydın
Bursa, 1984

Bibliyografya

Biz, Nietzsche'nin eserlerini Giorgio Colli ve Mazzino Montinari tarafından hazırlanıp De Gruyter, Berlin'de yayınlanan "*Nietzsche Werke, Kritische Gesamtausgabe*"'yi kullandık. Bu baskı, Nietzsche'nin bütün yazı hayatının kronolojik olarak tamamını sekiz bölümde (Abteilung) toplamıştır. Her bölüm birden fazla ciltten meydana gelir. I. ve II. bölümler, mektupları, gençlik yazılarını ve verdiği derslerin notlarını ihtiva etmektedir. Biz bunları kullanmadık.

- III,₁ *Die Geburt der Tragödie*
Unzeitgaemesse Betrachtungen I: David Strauss, der Bekenner und der Schriftsteller,
Unzeitgaemesse Betrachtungen II: Vom Nutzen und Nachteil der Historie für das Leben,
Unzeitgaemesse Betrachtungen III: Schopenhauer als Erzieher,
III,₂ *Nachgelassene Schriften* 1870-1873.
III,₃ *Nachgelassene Fragmente*, Herbst 1869 bis Herbst 1872,
III,₄ *Nachgelassene Fragmente*, Sommer 1872 bis Ende 1874,
IV,₁ *Unzeitgaemesse Betrachtungen IV: Richard Wagner in Bayreuth*,
Nachgelassene Fragmente, Anfang 1875 bis Frühling 1876,
IV,₂ *Menschliches, Allzumenschliches I*,
Nachgelassene Fragmente, 1876 bis Winter 1877-1878,

- IV₃, *Menschliches, Allzumenschliches II*
Nachgelassene Fragmente 1878 bis November 1879,
- V₁, *Morgenröte*
Nachgelassene Fragmente: Anfang, 1880 bis Frühjahr 1881.
- V₂, *Idyllen aus Messina*
Die Fröhliche Wissenschaft
Nachgelassene Fragmente, Frühjahr 1881 bis Sommer 1882.
- VI₁, *Also Sprach Zarathustra.*
- VI₂, *Jenseits von Gut und Böse*
Zur Genealogie der Moral.
- VI₃, *Der Fall Wagner*
Götzen - Daemmerung
Der Antichrist
Ecce Homo
Dionysos - Dithyramben Nietzsche contra Wagner
- VII₁, *Nachgelassene Fragmente: Juli 1882 bis Winter 1883-1884.*
- VII₂, *Nachgelassene Fragmente: Frühjahr bis Herbst 1884.*
- VII₃, *Nachgelassene Fragmente: Herbst 1884 bis Herbst 1885.*
- VIII₁, *Nachgelassene Fragmente: Herbst 1885 bis Herbst 1887.*
- VIII₂, *Nachgelassene Fragmente : Herbst 1887 bis Maerz 1888.*
- VIII₃, *Nachgelassene Fragmente: Anfang 1888 bis Anfang Januar 1889.*

Dizin

- A**
- Alman 11, 21, 28, 29, 33, 35,
39, 141
- Altwicker 18, 19
- Ana-Bir 135, 136, 137, 138,
140, 141, 142, 143, 144, 145,
146, 149, 160, 161, 162, 163
- Antikite 21
- Aphorizm 21, 22, 23, 24, 45,
123
- Apollon 27
- Apollonca 27, 29, 136
- Ateist düşünceler 17
- Aziz Augustinus 41
- B**
- Batı 14, 21, 103, 160
- Batı metafiziği 14, 103
- Ben 22, 23, 26, 29, 30, 33, 40,
49, 53, 55, 56, 67, 68, 72, 78,
83, 84, 85, 86, 95, 106, 115,
130, 134, 153, 154
- Berkeley, George 60
- Bilgi 11
- Bilim 113, 114, 116, 117, 160
- Böyle Buyurdu Zerdüşt* 5, 32,
40
- Burckhard, Jacob 39
- C**
- Cogito ergo sum 55
- D**
- Dasein 24, 60, 123, 153, 155
- Deleuze, Gilles 13
- Derrida, Jacques 14
- Descartes, Rene 55, 56
- Dilthey, Wilhelm 13
- Ding an sich 58, 94, 144
- Dionysos 26, 27, 41, 72, 74,
166
- Dionysosca 24, 27, 29, 97, 134,
136, 137

- E**
 Ebedi Dönüş (Tenasüh) 32
Ecce Homo 24, 27, 41, 65, 166
 Esse est per- cipi 60
 Experimental felsefe 24
- F**
 Felsefe 11, 12, 14, 18, 23, 24,
 25, 28, 35, 41, 43, 44, 45, 51,
 53, 55, 72, 92, 95, 100, 102,
 103, 104, 121, 128, 139, 143,
 159, 160, 161
 Feuerbach, Ludwig A. 28
 Fichte, Johann G. 28
 Filoloji 34, 35, 39
 Filozof 11, 22, 28, 30, 63
 Fizyoloji 59, 61, 63
 Foucault, Michel 14
- G**
 Gadamer, Hans-Georg 13
 Geist 26, 27, 67, 68, 133, 141
 Goethe, Johann W.V. 18, 19,
 28
 Germania 38
 Guattari, Félix 13
 Güç istemi 30, 47, 133, 145,
 160, 163
- H**
 Hakikat 18, 107, 108, 109, 118,
 121, 122, 123, 124, 125, 126,
 127, 128, 129, 130, 131, 132,
 134
 Hakiki 18, 50, 107, 108, 109,
 110, 111, 112, 113, 115, 116,
- 117, 118, 119, 120, 121, 122,
 132, 161
 Hegel, G.W.F. 28, 141
 Heidegger, Martin 13, 122
 Heinrich von Koselitz 39
 Herakleitos 23, 25, 28, 44, 47,
 71, 72, 74, 76, 77, 79, 80, 103,
 104, 106, 121, 138, 161
 Hıristiyan 14, 32, 34, 127, 141
 Hıristiyan/köle ahlâkı 14
 Homer 26, 39
 Horatius 25
 Hz. İsa 14
- İ**
 İdealist 25
*İnsani, Çok İnsani-özgür Düşü-
 nürler İçin Bir Kitap* 40
 İroni 21, 23, 24
 İslam 17, 32
 İstem 26
İyi ve Kötünün Ötesi 41
- K**
 Kant, Immanuel 58, 94, 144
 Kelam 17
 Krug, Gustav 38
 Kutupluluk 74
 Küyel, Mübahat 18
- L**
 Leibzig 33, 35, 39
 Ludwig, Karl 38
 Lützen 33
- M**
 Mantık 51

- Mecazlar 23
 Metafizik 13, 14, 18, 25, 26,
 27, 43, 44, 53, 55, 57, 58, 65,
 85, 96, 99, 100, 103, 105, 106,
 112, 116, 130, 131, 132, 133,
 135, 136, 138, 140, 141, 145,
 149, 150, 153, 154, 157, 160,
 161, 163
 Mitos 133, 134, 136, 137
Moral'in Soy Kütüğü 41
 Müzik 133, 134, 135, 136, 137,
 138, 145, 162
- N**
 Naumburg 33, 38, 41
 Nedensellik 84, 88
 Nietzsche, Friedrich 11, 12,
 13, 14, 17, 18, 21, 22, 23, 24,
 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32,
 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41,
 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 51,
 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59,
 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67,
 68, 69, 71, 72, 74, 75, 76, 77,
 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85,
 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93,
 94, 95, 96, 98, 99, 100, 101,
 102, 103, 105, 106, 107, 108,
 109, 110, 111, 112, 113, 114,
 115, 116, 117, 118, 119, 120,
 121, 122, 123, 124, 125, 126,
 127, 128, 129, 130, 131, 132,
 133, 134, 135, 136, 138, 139,
 140, 141, 142, 144, 145, 146,
 147, 148, 149, 150, 151, 152,
- 153, 154, 155, 156, 157, 159,
 160, 161, 162, 163, 165, 166
- O-Ö**
 Oluş 13, 23, 44, 45, 46, 47, 48,
 49, 54, 56, 57, 58, 68, 71, 72,
 73, 74, 75, 77, 78, 79, 80, 87,
 88, 92, 93, 95, 96, 97, 100,
 101, 102, 104, 108, 109, 110,
 111, 112, 113, 116, 117, 118,
 119, 121, 125, 126, 127, 134,
 135, 142, 147, 152, 154, 155,
 161, 162
 Ontoloji 27, 43, 44, 52, 53, 55,
 58, 61, 65, 66, 95, 122, 135
 Overbeck, Franz 39
 Ödipus 22, 128, 137
 Öner, Necati 18
- P**
 Parmenides 44, 161
 Pforta 33, 34, 37, 38
 Pinder, Wilhelm 34
 Platon 26, 29, 46, 80, 103, 105,
 106, 107, 121, 159, 160
 Platonizm 105, 160
 Prometheus efsanesi 34
 Psikoloji 25, 26, 37, 59, 63, 64,
 82, 83, 84, 86, 89, 95, 103,
 107, 108, 110, 111, 116, 117,
 119, 128, 160
Putların Çöküşü 30
Putların Yıkılışı 41, 83
- R**
 Roecken 33, 38

- S-Ş**
Schelling, Friedrich 28
Schleiermacher, Friedrich 28
Sellheim, R. 19
Sokrates 13, 14, 26, 29, 44, 45,
80, 100, 103, 106, 144, 160
Sokratik düşünce 13, 14
Sphinx 22, 128
Stendhal 28
Strauss, Johann 28, 165
Şair 23
Şen Bilim 40, 149
- T**
Tan Ağarırken 40, 129
Tanrı 26, 31, 32, 38, 60, 72, 73,
102, 139, 140, 141, 142, 149,
159, 161
Tanrı öldü 31
Tasavvuf 17
Teoloji 34, 38, 39
Türkçe 18, 32
- U-Ü**
Ur-Eins 138, 144, 145, 160,
161
Übermensch (Üstün-İnsan)
26, 30, 31, 32
- V**
Varlık 13, 17, 26, 27, 44, 45,
46, 47, 48, 49, 51, 53, 54, 55,
58, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67,
68, 71, 76, 81, 85, 88, 94, 101,
102, 105, 106, 109, 111, 114,
117, 118, 121, 122, 124, 127,
128, 129, 131, 132, 138, 139,
140, 142, 144, 145, 150, 151,
152, 154, 155, 156, 157, 161,
163
Var-olan 44, 45, 46, 47, 48, 49,
50, 51, 58, 110, 113, 118, 130
Varoluşçu felsefeler 13
Voltaire 28
- W**
Wagner 28, 36, 39, 40, 41, 165,
166
Wagner Olayı 28, 41
Werdendes 58
Wille zur Macht 30, 60, 100,
130, 132, 133, 145, 149, 160
Wirkendes 58
- Y**
Yaşam felsefesi 13
Yunan 26, 28, 29, 34, 60, 72,
100, 103, 104, 106, 121, 128,
134, 137, 144, 161
Yunan efsanesi 26, 72, 128
*Yunanlıların Trajik Çağında Fel-
sefe* 44
- Z**
Zaman 92, 93, 95, 96, 146
Zamana Aykırı Düşünceler 5,
39, 40
Zerdüşt 30, 32, 40, 71, 104,
150, 161
Zeus 34

METAFİZİKÇİ OLARAK NIETZSCHE

Nietzsche, Sokrates-Platon temeline dayanan tüm eski kültürü inkâr ederken, yanlışlıkla onun metafizik düşmanı bir düşünür olduğu da yaygın bir kanaat haline gelmiştir. Oysa Nietzsche, tepeden tırnağa bir metafizikçidir. Nietzsche “Artisten-Metaphysik” dediği estetik karakterli, aşkın (transzendental) değil, deneme içi (immanent) yaratma aktına dayanan bir metafizik anlayışı getirmiştir. Bu estetik yaratmayı, Yunan efsanesinin iki Tanrısı sembolize eder: Dionysos ve Apollon. Dionysos, insandaki şehvetten gelen vecd, sevinç ve korku karışımı yaratma aktını simgeler ve Nietzsche buna “dionysosca olan (dionysisch)” der. Apollon ise ölçü ve dengeyi temsil eden sanat içgüdüsüdür ve Nietzsche buna da apollonca olan (apollonisch), der. Bu iki iç-güdü birbirinin karşıtıdır; ama Nietzsche metafiziği, bu iki karşıt içgüdünün birleşip çiftleşmesinin ürünü olarak görür.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Çağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-7760-26-3

9 786257 760263